

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 352(075.8)

О.Ю. Бобровська

доктор з державного управління, професор
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ І ЦІЛЕОРІЄНТИРІВ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Проведено дослідження теоретико-методичних основ розробки консолідованої політики економічного розвитку регіонів. Розглянуто зміст базових понять: "політика", "концепція", "стратегія", "програми", "плани", "проекти". Показано їх органічний зв'язок і взаємозалежність. Доведено необхідність їх розробки на єдиній методологічній базі та розгляду як складових консолідованої політики. Обґрунтовано доцільність горизонтальної інтеграції політик й інноваційного горизонтально-функціонального управління їх забезпеченням і реалізацією. Розглянуто нові напрями діяльності та зміцнення інституту регіонального управління як факторів стійкого розвитку регіонів.

Ключові слова: розвиток регіону, фактори впливу, індикатори та показники стійкості зростання, інтегрування цілей, функції, завдання, трансформація і консолідація політик.

I. Вступ

Еволюція наукових знань про економічний розвиток регіонів, що формуються на стику різних наукових дисциплін, умови й особливості формування процесів цього розвитку зумовили необхідність виділення численних проблем, вирішення яких потребує концентрації уваги і зусиль суспільства.

До складу першочергових належить проблема теоретико-методичного аналізу ефективності формування політик розвитку регіонів, визначення інструментарію їх методичного і практичного забезпечення, аналізу якості розробки політик і прогнозів їх здійснення, а також роль у формуванні та розробці процесів розвитку. Цей зріз проблеми забезпечення економічного розвитку регіонів ще є недостатньо дослідженим.

Теоретико-методологічні основи створення умов економічного розвитку регіонів і управління ним формуються в політиці та стратегіях, що створює базу для розробки концепцій, заходів, дій і певних меж їх реалізації. Водночас множина видів суспільної діяльності зумовила появу численних видів політик, аналіз змісту яких свідчить про певну недостатність синхронізації їх векторів, диспропорції в розподілі регіональних ресурсів, що не дає змоги вчасно реагувати на зміну умов розвитку, перебудувати межі, схеми, структури та процеси регламентації й дотримуватись визначе-

них строків стратегічних перетворень. Стає очевидним, що темпи і рівень економічного розвитку регіонів суттєво залежать від того, наскільки збалансованими будуть локальні політики і стратегії, наскільки є прозорим, наскрізним, безперервним, гнучким і динамічним процес формування консолідованих політик і стратегій діяльності в цьому напрямі.

У концепції побудови процесу розробки політик акцент має бути зроблено на максимальній інтеграції їх місій, цілей, завдань, ресурсів та організаційних формах і процесах, на створенні системи безперервної системної взаємодії та злагодженій діяльності щодо їх обґрунтування й сконцентрованості навколо економічних та інших видів зростання.

Предметне поле економічної політики регіонів з розвитком теорії інституціоналізму стає все більш чітким, що дає змогу ґрунтовніше дослідити питання науково-методичного забезпечення її формування та реалізації.

Найважливішими пріоритетами розвитку регіонів є переведення їх економік на інноваційно-інвестиційний шлях, перехід до комплексного управління територіальними соціально-економічними системами і проведення відповідних їм структурних та функціональних перетворень в управлінні регіональним господарством. Наукове обґрунтування економічної політики регіонального розвитку, раціональна організація й управління процесами її ефективної організації

стають вагомими чинниками забезпечення сталого розвитку регіонів. Головні завдання управління процесами розробки та реалізації політики регіонального розвитку зумовлені концепцією місцевого самоврядування, специфікою регіонів, їх господарською діяльністю, переліком та характером проблем функціонування. Необхідність вирішення цих проблем в умовах високої динаміки економічної, соціальної та екологічної реальності життєдіяльності регіонів детермінує посилення уваги до методології забезпечення розробки політик і стратегій розвитку регіонів у контексті концепції сталого соціально-економічного розвитку країни.

Дослідженню проблеми сталого розвитку та методології розробки політик і стратегій розвитку регіонів присвячено праці багатьох українських і зарубіжних учених: О. Амоші, В. Тарасевича, І. Бланка, М. Долішнього, В. Гейця, Л. Федулової, Б. Боулінга, М. Кондратьєва, Р. Коуза, П. Кругмана, Д. Лукашевича та ін. Однак, незважаючи на величезний науковий доробок у вирішенні проблеми сталого розвитку економіки регіонів в умовах розбалансованості економічних інтересів в українському суспільстві, переважання асиметрії в соціально-економічному становищі регіонів, проблема підвищення стійкості розвитку вимагає продовження її досліджень. Зокрема, таких її аспектів: підвищення системної збалансованості розвитку в політиках, стратегіях, програмах розвитку, уточнення моделей управління розвитком, вибір раціональних способів їх реалізації та зміцнення інституту місцевого самоврядування в напрямі його керівної, регулюючої, стабілізуючої та системоутворювальної ролі в процесах життєзабезпечення та життєдіяльності.

II. Постановка завдання

Мета статті – провести порівняльний компаративний аналіз зв'язку та взаємвп-

ливу окремих видів політик, стратегій, програм і проектів розвитку. Узагальнити зміст і особливості розробки внутрішніх локальних політик з метою зниження їх полярності й ідентифікувати вектори зростання в цілісній, кумулятивній політиці економічного розвитку. Виробити рекомендації щодо формування інноваційної моделі управління забезпеченням реалізації політики розвитку з боку органів місцевої влади.

III. Результати

Базовою категорією, навколо якої концентрується напрям дослідження, є соціально-економічний розвиток регіону. Вона дає змогу використовувати фундаментальні наукові положення економічної теорії, теорії систем, теорії управління та використовувати методологію наукового обґрунтування політик, стратегій і програм розвитку. Вивчення існуючих методичних підходів до розробки політики і стратегії сталого розвитку проведено шляхом аналізу сутнісного змісту понятійного апарату, послідовності його використання в ланцюжку методичного інструментарію, вирішення поставлених проблемних питань та виявлення існуючої взаємозалежності, взаємозв'язку і ступеня їх взаємопроникнення при побудові цілісної концепції розвитку регіону. Основні теоретико-методичні складові розробки та послідовність проектування процесу розробки й реалізації економічної політики розвитку регіону і зв'язок між ними наведено на рис. 1. Як бачимо, позитивна динаміка розвитку регіону має забезпечуватися якісними інституційними перетвореннями несуперечливого характеру й об'єднанням процесів, що формують їх як рівноправних і рівнозначущих, а також враховують економічні, соціальні й екологічні фактори, які впливають на їх синтез і збалансованість.

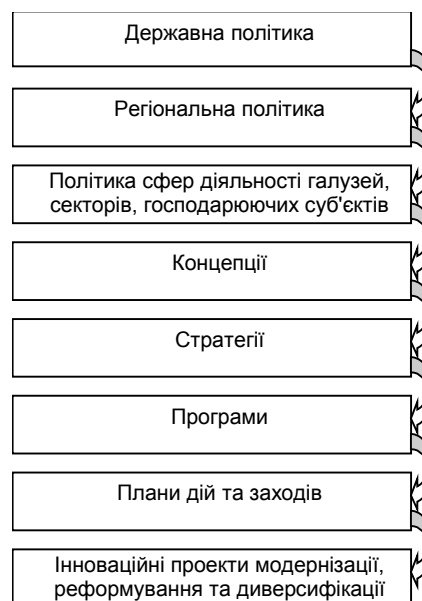


Рис. 1. Послідовність і етапи формування та реалізації регіональної політики

Як показано на рис. 1, ключовий напрям розвитку країни та її регіонів формується в державній політиці. Політику в її загальному спрощеному розумінні можна уявити як спеціальний документ, що містить наміри держави стосовно організації діяльності, спрямованої на визначення методів, засобів і механізмів впливу на форми й види розвитку суспільства та її організації для досягнення поставлених цілей. Політиці розвитку відводиться ключова роль у забезпеченні регіонів як її складової, а

її трансформація в стратегії, програми і плани розвитку та їх реалізація покладається на органи регіонального та місцевого самоврядування. Трансформація та ідентифікація цілей і змісту політик, відображаючись у стратегіях, програмах і проектах розвитку регіонів, перетворюються з макро- на мікроскладові процеси економічного розвитку і створюють факторну основу консолідованої регіональної політики. Загальна схема процесу трансформації запропонована у вигляді інформації (табл.).

Таблиця

Трансформація та ідентифікація змісту політик у стратегіях, програмах і проектах організації та управління процесами розвитку країни та регіонів

Назва	Зміст
Політика в цілому	Генеральна лінія дій і сукупність заходів, здійснюваних від імені держави з метою розвитку країни. Складається з безлічі видів політик
Державна політика	Сукупність цілей, визначених суб'єктом процесів діяльності в певному соціальному середовищі разом із сукупністю засобів і методів для досягнення таких цілей
Регіональна політика	Частина політики країни, пов'язана з розвитком регіону, використанням регіонального потенціалу, вирівнюванням показників якості життя, розвитку економіки та інших сфер життя
Концепції політик	Сукупність поглядів і понять про стратегічні дії під час здійснення політики, уявлення про процеси, явища, принципи, підходи і методи докладання зусиль для здійснення політики
Стратегія	Документально оформлений план діяльності, що охоплює значний відрізок часу і спрямований на досягнення масштабних цілей. Конкретизується у вигляді стратегічних планів, дій, програм. Правовою основою розробки стратегії є Конституція України та інші державні акти, європейські принципи публічного управління, основи сучасної демократії, сучасні концепції та технології управління розвитком
Програма	Комплексні рішення складних масштабних проблем регіону. Може містити частину проблем країни або бути самостійною
Характерні ознаки програми	Комплексність заходів, різноманітність, законність, міжсекторний характер, масштабність, розширені часові рамки здійснення, різнобічні джерела фінансування, істотний вплив на суспільство. Застосовується в широкому контексті. Суб'єктом розробки та впровадження програм є органи державної та міської влади, галузеві міністерства та їх господарюючі суб'єкти
План дій	Документ, що містить у собі положення щодо дій, необхідних для реалізації прийнятих програм і засоби їх здійснення, можливі альтернативні шляхи досягнення в окремих сферах, галузях і секторах діяльності
План заходів	Для забезпечення стратегічних рішень затверджується, як правило, у вигляді нормативно-правових актів, регулярно (щорічно) затверджуваних: на рівні країни – Кабінетом Міністрів України; на рівні регіону – обласною радою та відповідними комітетами; на рівні міст – органами місцевого самоврядування.
Проект	Комплексна неповторювана зміна окремої системи, одномоментний захід, обмежений за часом, бюджетом, ресурсами. Містить чіткі вказівки щодо виконання. Тісно пов'язаний з програмами розвитку регіону з різних напрямів діяльності
Завдання	Конкретні завдання, вирішення яких потрібні для створення умов здійснення проекту та окремі кроки, що дають змогу впровадити очікувані результати проектів у практику

Безліч видів діяльності суспільства і полярність їх напрямів, що сприяли розробці багатьох видів відповідних їм політик і формуванню їх локальних цілей, методів і засобів досягнення, зумовлюють необхідність їх систематизації з метою вияву їх особливостей та умов формування. Існуючі політики можна систематизувати:

- за ієрархічними рівнями: політика державна, регіональна, політика окремих територій, галузей, суб'єктів господарювання;
- за сферами діяльності: економічна політика, соціальна, екологічна тощо;
- за галузевим принципом: промислова політика, політика аграрна, політика транспортна тощо;
- за видами функціональної діяльності: інвестиційна політика, інноваційна, науково-технічна, кадрова, політика цін і доходів, фінансово-кредитна політика;
- політики-регулятори соціально-економічних процесів: структурна політика, регуляторна, інституційна, політика форму-

вання інноваційних моделей управління тощо.

Не ставлячи за мету розробку більш обґрунтованої систематизації існуючих видів політик, слід підкреслити, що при певній відмінності їх напрямів, цілей, специфіки об'єктів політики й ізольованості їх розробки на певних ієрархічних рівнях, вони органічно і тісно пов'язані. І хоч кожна з політик виконує притаманні їй функції та може відрізнятися методами їх виконання, вона спрямована на впорядкування та розвиток заздалегідь визначених суспільних процесів відповідно до поставлених цілей. Так, державна, муніципальна і соціальна політика в ринкових умовах виконує ті функції, які не може повністю виконати самостійний суб'єкт господарювання. Економічна політика, систематизована за наведеними вище ознаками, передбачає забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу, але в умовах різних форм власності її реалізація пов'язана з рядом проблем.

Консолідована регіональна політика реалізує сукупність економічних, правових та організаційних рішень, спрямованих на гармонізацію інтересів держави і регіонів, створення умов для раціонального використання місцевих ресурсів, але при цьому має враховуватись, що кожна з розроблюваних політик ставить за мету більш ефективно досягнення поставлених цілей у сфері свого впливу.

Здійснений аналіз змісту політик свідчить про наявність у них і суттєвих суперечностей. Наприклад, політика розвитку і зміцнення технічного базису регіону не враховує підвищення техногенного навантаження на робочу силу і змінює природно-екологічні показники в бік погіршення: компенсації безробітним не мотивують підвищення їх кваліфікації з метою пошуку нової роботи; соціальна політика переважно має компенсаційний характер; роль регіонів у здійсненні соціальної політики зростає, а фінансування зменшується. Існуючі розбіжності не сприяють збалансованості й цілісності та підвищенню результативності політики економічного розвитку регіону.

Види політик створюються в межах існуючого регіонального поділу суспільної праці, її концентрацією за управлінськими функціями, за обсягами споріднених процесів діяльності та іншими ознаками. Вони створюються в територіальному просторі регіону і перетинаються в його горизонтальній площині.

Кількість існуючих видів політик зумовлює полівекторність їх локальних цілей, завдань і

сфер впливу, вимагає постійного пошуку способів їх раціонального об'єднання, узгодження термінів і ресурсів та забезпечення методичної координації при їх розробці. На регіональному рівні окремі політики слід розглядати як пов'язані між собою складові єдиної комплексної консолідованої політики, спрямовані на підвищення сталості динамічного розвитку регіону.

Розуміння неприпустимості відокремленості та різної спрямованості політик призводить до недостатнього рівня ефективності їх реалізації. Стає очевидним, що зниження асинхронності політик має знайти своє відображення у створенні єдиної консолідованої, комплексної, збалансованої політики розвитку регіону та розробленні відповідної стратегії управління її реалізацією. Існує необхідність перегляду підходів до розробки всіх видів політики розвитку регіону, посилення їх горизонтальної інтеграції та створення системи горизонтально-функціонального управління, їх імплементації в стратегії, програми і плани розвитку.

Узагальнену схему формування напрямів різноспрямованих політик розвитку регіону з метою поєднання їх спрямованості, послідовності розробки і консолідації наведено на рис. 2.

Органічний зв'язок між існуючими політиками, точки і люфти їх взаємного перетину та вектор спрямованості їх цілей на розвиток регіону можна подати на рис. 3.

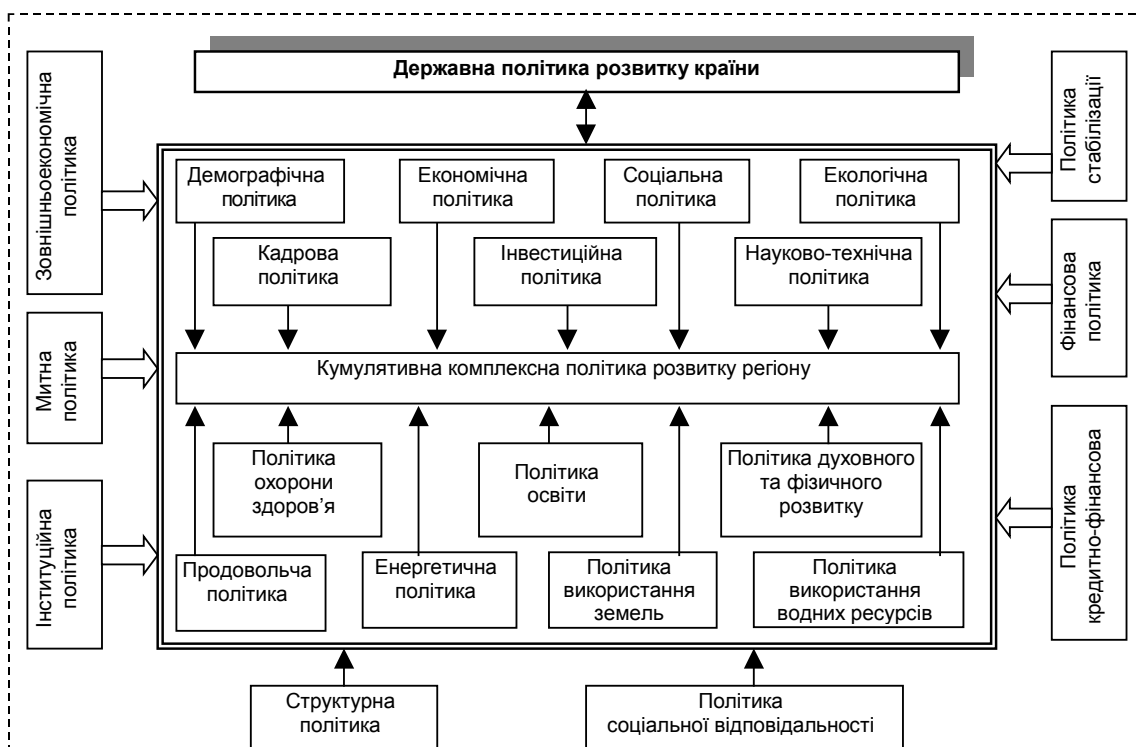


Рис. 2. Схема формування напрямів політики розвитку регіону

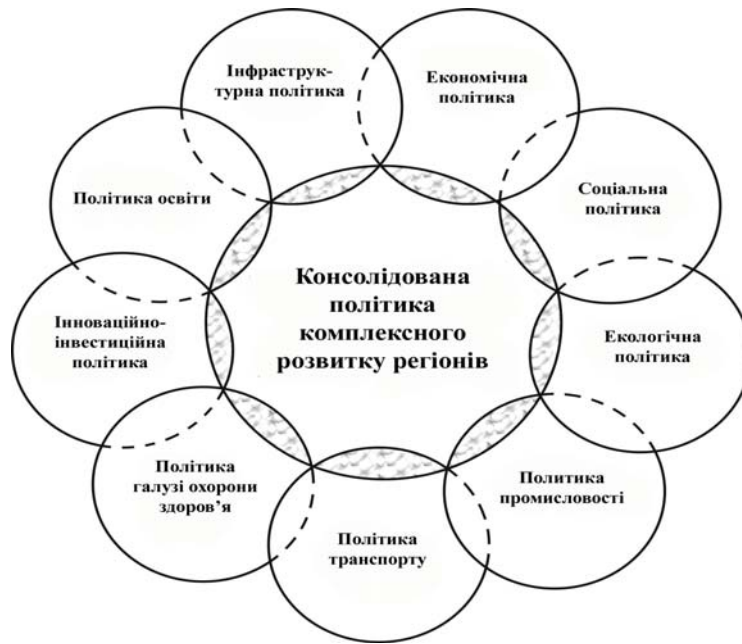


Рис. 3. Складові консолідованої політики розвитку регіону

Упорядкування об'єктивно існуючих зв'язків між різними видами політик регіону, що розглядаються як відносно самостійні складові консолідованої політики розвитку, вимагає встановлення тісних і продуктивних контактів між їх розробниками і суб'єктами господарювання. Це створює велику ймовірність появи творчих, ініціативних стратегій та інноваційних шляхів їх реалізації, усуває дублювання дій і невідповідностей у міжгалузевих, міжвидових і внутрішньорегіональних заходах і проектах розвитку регіонів. Об'єднання політик і стратегій розвитку в єдину консолідовану політику комплексного розвитку дають змогу охопити всі сфери й умови життєдіяльності регіону, узгодити і конкретизувати цілі розвитку крізь призму розробки загальних сценаріїв та шляхів їх досягнення. Уся сукупність політик, що розглядалися, дає змогу сфокусувати дослідницьку, проектну, аналітичну, організаційну та фінансову діяльність на конкретизацію і поліпшення існуючих умов урахування змісту політик в стратегіях і планах розвитку за рахунок обґрунтування можливих альтернатив об'єднання існуючих ресурсів і їх спільного корпоративного використання.

Досягненню вищезазначеного сприятиме використання при розробці політик узгоджених цільових індикаторів і показників розвитку регіону. Індикатор (або показник) має багато значень, але в цьому випадку індикатор слід розуміти як характеристику процесів, об'єктів і систем, який доступний для

спостережень та вимірів і за допомогою якого можна оцінювати зміни, які будуть відбуватися в системах, процесах чи явищах у результаті системної комплексної реалізації політик і стратегій розвитку. Як приклад на рис. 4 наведено основні цільові показники (індикатори) економічного, соціального й екологічного розвитку регіону, які слід аналізувати і враховувати при розробці консолідованої політики. Вони можуть розглядатися як ті їх значення, які плануються забезпечити в результаті одночасної реалізації різних політик у проектах стратегічного розвитку. У наведеному прикладі до них належать індикатори цілей трьох видів політик, що представлені самостійними напрямками діяльності, але їх величини повинні бути обґрунтовані і узгоджені як між цими політиками, так і всередині кожної з них. Такий "синхронний" аналіз формування показників дають змогу забезпечити стан "рівноваги" та збалансованості між економічним, соціальним та екологічним розвитком, технічними, технологічними та іншими пріоритетами життєдіяльності регіону. Це має стати нормою та при реалізації окремих завдань і забезпеченні відповідності їх результатів вимогам нормативно-правової бази не тільки на рівні регіону, а й на державному та міжнародному рівнях. Цільові вектори консолідованої політики розвитку регіону будуть спрямовані на врахування різнобічних аспектів підвищення якості життя на сучасному етапі та стабільний розвиток регіону в майбутньому.



Рис. 4. Основний склад індикаторів для формування консолідованої політики розвитку регіонів

Інтегрування пріоритетів і спільних цілей сталого розвитку в технічні, технологічні, економічні, соціальні, екологічні й інші процеси вимагає виконання таких умов:

- узагальнення спільних потреб регіонів як складних і цілісних соціально-економічних систем;
- уточнення базових сфер, об'єктів, процесів і суб'єктів діяльності, які реалізують політики;
- визначення ключових напрямів розвитку регіону, видів локальних політик, точок їх взаємодії та методів узгодження;
- підбір сучасного методологічного інструментарію для обґрунтування ключових компонентів політик і їх родинних взаємодоповнювальних цілей;
- розробка методологічних основ інтегрування цілей і пріоритетів сталого розвитку регіону з метою їх інтеграції в кумулятивні цілі консолідованої політики розвитку регіонів з використанням сучасних наукових знань і методичного апарату розробки стратегій;
- створення єдиного інформаційно-аналітичного поля і визначення методологічного, нормативно-правового та інституційного інструментарію оцінювання стану та рівня регіонального розвитку;
- визначення контурів і алгоритмів оцінювання стану розвитку регіону з існуючими напрямками їх політик і стратегій;
- прийняття функції прогнозування і результатів її здійснення як фундаменту розробки політик, стратегій і планів розвитку за виділеними напрямками.

Одним із важливих завдань створення та реалізації комплексних політик і стратегій розвитку є підвищення знань суб'єктів організації розробки політик і стратегій розвитку, а саме: одержати нові методичні знання, набути вмінь їх гнучкого використання, розібратися в тонкощах нормативно-правової документації, здобути нові знання із ситуаційного та інших видів прогнозування, бути здатними очолити управління інноваційними проектами та набути компетентнісних навичок забезпечення їх результатів. Основний склад учасників розробки комплексної політики розвитку регіону наведено на рис. 5. Результати їх сумісної діяльності стосовно напрямів і змісту розробки консолідованої політики розвитку регіонів мають бути доведені до відома всіх працівників широкої громадськості та підтримані ними.

Водночас діяльність суб'єктів регіонального управління та розробки консолідованої політики і стратегії розвитку має бути розширена та поповнена виконанням аналітико-прогностичної, інформаційно-комунікативної, організаційно-технологічної та консультативно-методичної функцій та якісно оновленим їх змістом з боку органів місцевого самоврядування в напрямі поглиблення діяльності з управління процесами розвитку. Це сприятиме зміцненню та розвитку інституту регіонального управління, у якому сьогодні зосереджені серйозні проблеми подальшого розвитку територій та регулювання процесів економічного, соціального й екологічного розвитку.

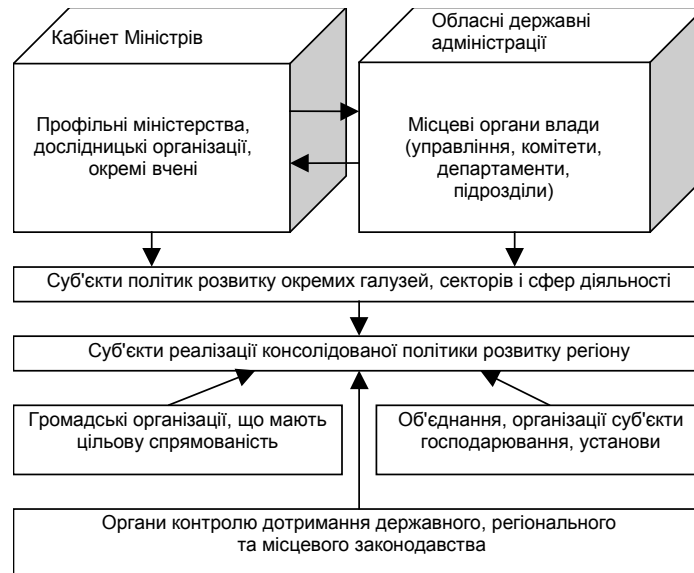


Рис. 5. Суб'єкти розробки консолідованої політики розвитку регіону

На сьогодні дослідження цього феномену ведеться переважно в правовій моделі існуючого державного устрою України, проте в умовах високої динамічної трансформації кордони існування проблем істотно розширюються і вимагають високої стратегічної й тактичної адаптації регіональної влади при пошуку практичних шляхів їх вирішення, створення об'єктивних основ для якісного виконання функції регулювання, спрямованої на забезпечення стабільності, регламентності, дотримання нормативності, цілеспрямованого розпорядництва використанням регіональних ресурсів та посилення позитивних регулюючих впливів.

IV. Висновки

Узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити таке:

1. Консолідована політика розвитку регіону має розглядатись як виразник місії та розвитку регіону, змістовне наповнення і стратегія інтегрованої комплексної діяльності органів місцевого самоврядування, що спрямовується на стабільний розвиток регіону й об'єднує в територіальному просторі регіону політики розвитку всіх визначених сфер діяльності в контексті концепції соціально-економічного розвитку країни.

2. Комплексна політика розвитку призначається для створення умов такого розвитку регіону, коли задовольняються всі його існуючі потреби без дотацій і субсидій, а обмежувальні фактори розвитку стають більш гнучкими, керованими і регульованими, створюючи умови для підвищення стандартів якості життя в сьогоденні та далекому майбутньому.

3. Основні напрями позитивного впливу якісно розробленої консолідованої політики розвитку регіону знайдуть своє відображення в таких процесах:

- підвищенні прямого й опосередкованого впливу на хід і результати процесу реалізації політик;

- створенні умов для формування багатоцільового управлінського впливу на процеси розвитку;
- переході на партисипативне управління регіоном шляхом зосередження зусиль влади і бізнесу, широкого залучення жителів та інших суб'єктів впливу на забезпечення процесів розвитку регіону;
- узгодженні співвідношень і співвідповідності цілей розвитку локальних політик, їх складових, об'єктів, суб'єктів та загальної регіональної архітектури в місії генеральної цілі розвитку регіону;
- досягненні збалансованості змісту політик, стратегій, програм, проектів і планів розвитку за рахунок зниження їх фрагментарності, підвищенні цілісності та безперервності процесів інтегрованого управління і концентрації розподілу, перерозподілу, переорієнтації та накопичення використовуваних ресурсів на створення нових можливостей їх відтворення;
- обґрунтуванні необхідної організаційної реструктуризації, консолідації та генерування організаційних процесів розвитку;
- гармонізації трудової діяльності з потребами внутрішнього і зовнішнього середовища та створенні гарантованих умов для надійного розвитку регіональної інфраструктури.

4. Проблемне поле методичного забезпечення процесів комплексного розвитку регіону має зосереджуватися навколо таких напрямів:

- мотивування розробки системних технологій аналізу актуальних проблем, які дадуть змогу сформулювати і реалізувати системні цілі розвитку регіону;
- зосередження і поглиблення діяльності на реальному ґрунті та з урахуванням власних можливостей;
- вибір і обґрунтування принципів, цілей, функцій, завдань, прав і відповідальності

- органів влади за забезпечення процесів реалізації консолідованої політики й стратегії розвитку;
- можливість зіставлення очікуваних результатів розвитку з реальними можливостями регіонів;
 - необхідність поглиблення уваги до складу факторів, на які не може впливати регіональна влада і розробка заходів запобігання їх небажаному впливу;
 - використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій і програмних продуктів у поточній і стратегічній діяльності органів влади та інтернет-технологій як ресурсів інтегрування зусиль для швидкого коригування або зміни умов успішного розвитку регіону.

Список використаної літератури

1. Барбаков О.М. Регион как объект управления / О.М. Барбаков // СОЦИС (Социологические исследования). – 2002. – № 7. – С. 96–99.
2. Барзилов С. Регион как политическое пространство / С. Барзилов, А. Чернышов // Свободная мысль. – 1997. – № 2. – С. 3–13.
3. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізм реалізації / З.В. Герасимчук. – Луцьк : Надстир'я, 2009. – 250 с.
4. Нижник Н. Перспективи вдосконалення системи територіальної організації влади / Н. Нижник, В. Новик // Економічний часопис. – 2007. – № 7–8. – С. 49–51.
5. Топчієв О.Г. Регіональний розвиток України і становлення державної регіональної політики / О.Г. Топчієв, Т.М. Безверхнюк, З.В. Мітенко. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2005. – 224 с.
6. Синергетичні та еконофізичні методи дослідження динамічних та структурних характеристик економічних систем / В.Д. Дербенцев, О.А. Сердюк, В.М. Соловійов, О.Д. Шарапов. – Черкаси : Брама-Україна, 2010. – 287 с.
7. Карамушка В. Екологічна збалансованість стратегічних ініціатив і проектів (інтегрування довгільних аспектів у стратегічне планування та проектну діяльність) : практ. посіб. / Віктор Карамушка ; за ред. В. Кучинського. – К. : К.І.С., 2012. – 138 с.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2013.

Бобровская Е.Ю. Концептуальные принципы определения приоритетов и целеориентиров политики экономического развития регионов

Проведено дослідження теоретико-методических основ розробки політики регіонів. Розглянуто зв'язок базових понять: "політика", "концепція", "стратегія", "програми", "плани", "проекти". Показано їх органічну зв'язок і взаємозалежність. Обґрунтовано цілісність горизонтальної інтеграції політик і горизонтально-функціонального управління їх реалізацією. Розглянуті нові напрями діяльності і зміцнення інституту регіонального управління як фактори стійкого розвитку регіонів.

Ключевые слова: *розвиток регіону, фактори впливу, індикатори і показники стійкості зростання, інтегрування цілей, функції і задачі, консолідація і трансформація політик.*

Bobrovskaya E. Conceptual principles of determination of priorities and cileorientiriv of policy of economic development of regions

Annotation research is Conducted teoretiko-methodical bases of development of the consolidated policy of economic development of region. Maintenance of base concepts is considered and specified: policy, conception, strategy, programs, plans and projects.

With the use of procesnogo approach the process of successive transformation and authentication of maintenance is built politician in strategies, programs and projects, directed in support steady development of country and regions.

It is found out, that a plural and specific of kinds and directions of public activity as objects of policy entailed appearance of numerous kinds politician, polarity of their aims, methods and facilities of their achievement. It is marked, that though each of a politician executes inherent it functions and can differ aims, methods of their realization, all kinds politician organically and closely CPLD, have many points of the mutual crossing and family vectors of direction of their aims with the policy of economic development which induces to consideration all the politician, as constituents of economic policy of regions. It creates the terms of their consolidation and authenticity of appearance of creative initiatives at forming of general ways mizhgaluzevikh, interspecific and zagal'noregional'nikh measures and projects of development of region.

They are certain as constituents of general policy of development and they are suggested to unite in a single policy and strategy of complex economic development of region. It is presented structurally rich in content model of its construction, which engulfs all spheres and terms of vital functions and allows to coordinate and specify the aims of development through the prism of development of general scenarios.

Certain terms and certain composition of indicators and criteria of development, which take into account the scalene aspects of upgrading life and constancy of development on the modern stage. Grounded terms which are able to provide integration and realization of general aims in technical, technological, economic and social projects and composition and copulas of subjects of development and realization of the consolidated policy of economic development of region is set.

Key words: *development of the region, influencing factors, indicators and indicators of sustainability of growth, functions and tasks, consolidation and transformation policies, integration goals.*